

වුල්ලභංස ජාතකය

තවද ජාති කාන්තාරාදීන් සත්වයන් තාරණයකොට නිර්වාණ ක්ෂමභූමියට පමුණුවන හෙයින් ශස්ත්‍රැනම්වූ තිලෝගුරු බුදුරජානන් වහන්සේ ජේතවනාරාමයෙහි වැඩ වසන සේක් ආයුෂ්මත්වූ අනදම්භතෙරුන් වහන්සේ විසින් සර්වඥයන් වහන්සේ උදෙසා කරණ ලද ජීවිත පරිත්‍යාගය අරභයා මේ වුල්ලභංස ජාතක ධර්මදේශනාව වදාළසේක.

දෙවදන්තෙරහු විසින් සර්වඥයන් නසන පිණිස මෙහෙයන ලද්දාවූ දුනුවායන්ගෙන් පළමුගිය තැනැත්තවූ අවුත් මහානුභාව සම්පන්නවූ ලෝකාග්‍ර ප්‍රාජ්න ශාකාරාජවංශ ප්‍රසූත ඒ බුදුන් විෂයෙහි අපරාධයක් කරන්නා තබා කිපි සිතීන් ආසන්නයට වැද්දන් නොහැක්කැයි යනාදීන් කිසද ඒ අසා දෙවදන්ත ස්ථවිරයෝ තොපට බැරිවී නම් මම ඊට උපායක් කෙරෙමිසි සිතා එතැන් පටන් උත්සාහකෙරෙමින් එක් දවසක් බුදුරජානන් වහන්සේ ගිජ්ඣකුට පර්වත ප්‍රාන්තවූ පච්ඡමජායාවෙහි සක්මන් කෙරෙමින් වැඩ සිටි නියාව දැක පර්වත මස්තකයට පැන නැගී සක්මන් කරණ සර්වඥයන් මස්තකයෙහි ගල් කුළක් පෙරලා ජීවිතක්ෂයට පමුණුවාලමිසි සිතා මහත් වටකුළුගලක් රුකුලක් දක්වා දණ්ඩකින් පෙරලා එළවාහුය. එසඳ භූමියෙන් ගල්පර්වත දෙකක් පැන නැගී එගල පිලිගත්තේය. එසඳ ඉන් ගල්ලැහැල්ලෙක් ඉපිරගොස් සර්වඥයන් වහන්සේගේ ශ්‍රී පාදයෙහි වැටී පිටිපත්ලෙහි ලේ ඉපදවා මහත්වූ වේදනාවට පමුණුවාලුයේය. එකල ජීවකයෝ සර්වඥයන් වහන්සේ ශ්‍රී පාද බලවත්වේදනා ඇති නියා අසා සැත්කම්කොට දෝෂහැර ඔෟෂධයෙන් සමනය කළාහුය.

ඉක්බිති සර්වඥයන් වහන්සේ පළමු පරිද්දෙන් හික්ෂු සංඝයා පිරිවරා මහත්වූ සර්වඥ විලාසයෙන් පැලඹෙන්නාද දැක දේවදන්ත ස්ථවිරයෝ මහානුභාව සම්පන්නවූ මේ ශ්‍රමණ භවත් ගෞතමයන්ගේ රූපශ්‍රීවිභූති දැක කවුරුන් කිසි උපද්‍රවයක් කොටගත නොහී එහි රජ්ජුරුවන්ගේ නාලාගිරි නම් ඇත්තෙම ඉතාම වණ්ඩය පරුෂය කර්කිශය තුනුරුවන්හි ගුණ නොදන්නා ඒ ඇතා ලවා ජීවිතක්ෂයට පමුණුවාලමිසි සිතා එපවත් අජාසත් රජ්ජුරුවන්ට කියා ගිවිස්ස වූහ. එකල රජ්ජුරුවෝ ඇත්ගොවිවන් කැඳවා ගෙන්වාගෙන සබඳ සෙට දවස් නාලාගිරියා රාපොව ශ්‍රමණ භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ වඩනා විටියෙහි ඇරපියවයි නියෝග කළහ.

එසඳ දේවදන්ත ස්ථවිරයෝ මෙතෙක් දවස් රා කී කලයක් බෝදැයි විචාරා අටකලයකැයි යනු අසා සෙට දවස සොළොස් කලයක් රාපොවා ඇත් කොල් සෙණ්ඩුආදීන් ඇන කුප්පා බුදුන් පිළිපත් විටිය අභිමුඛයට මෙහෙයාලව රජ්ජුරුවන්ට කියා තොප කැමති ස්ථානාන්තරයකට පමුණුවාලන්ට නියෙසමිසි ඇත්තලයන්ට සම්මත කළහ.

ඒ කථාව සියළු නුවර ප්‍රකාශවූයේය. එකල තුනුරුවන් කෙරෙහි මමන්වය ඇති උපාසකවරුහු බුදුන් කරා එළඹ ස්වාමීන් දේවදන්ත ස්ථවිරයෝ අජාසත් රජ්ජුරුවන් හා එක්ව සෙට නුඹ වහන්සේ සිඟා වඩනා විටියෙහි නාලාගිරි ඇතු අරවති එහෙයින් පාන්වූ දවස් සිඟානොවැඩ විහාරයෙහිම වැඩහුන මැනව අප ඇම බුදු පාමොක් හික්ෂු සංඝයා වහන්සේට අහර විහාරයටම ගෙනවුත් දෙමිහයි ආරාධනා කළාහ.

එකල සර්වඥයන් වහන්සේ යහපත සිඟානොයම්භයි නොවරදවා බුද්ධඥානයෙන් බලනසේක් මම සෙට නාලාගිරියා දමනයෙහිලීමෙන් ප්‍රාතිහාර්ය කොට තීර්ථකයන්ගේ මන්බිද රජගහ නුවර නොසිඟාම හික්ෂු සංඝයා විසින් පිරිවරණ ලදුව වෙළුනාරාමයටම එමී රජගහ නුවර වාසී උපාසකවරහු බොහෝ බත් බඳුන් ගෙන්වාගෙන වෙළුනාරාමයටම එහි සෙට දවස් විහාර යෙදීම වැළඳීම වන්නේයයි සිතා වදාරා මේ කාරණය හේතුකොටගෙන උපාසකවරුන් කළ ආරාධනාව මුචෙන් නොබිණීමෙන් ඉවසා වදාළසේක. උපාසකවරුන් ආරාධනාව බුදුන් ඉවසූ නියාව දැන සෙට දවස් වැළඳීමට විහාරයට දන් ගෙන්වාගෙන එමිහයි බුදුන් වැඳ අවසරගෙන නික්මුණාහ.

ඉක්බිති සර්වඥයන් වහන්සේ පෙරයම් දසපැයතෙක්ම හික්ෂු හික්ෂුණි උපාසක උපාසිකායයි යන සිව්වනක් පරිඡිද්ධ අභිප්‍රානුකුලවූ ධර්මදේශනා කොට මැදිවියම් දසපැයදී දිව්‍ය බ්‍රහ්මාදී දෙවියන්ගේ ප්‍රශ්න විසර්ජනය කිරීමෙන් බණ වදාරා අලුයම් දස පැය පළමුවන කොට්ඨාශය සිංහසෙය්‍යාවෙන් සැතපී වැඩ හිඳ දෙවෙනි කොටස එලසමාපත්තියෙන් වැස තුන්වෙනි කොට්ඨාශයෙහි මහා කරුණා සමාපත්තියට සම වැද සමාපත්තියෙන් නැගී මාගෙන් බණ අසා මාර්ග ඵලයට පැමිණෙන්නට නිස්සෝ කවුරුදෝහොයි වෛනෙයජන බත්ධුන් බලාවදාළ සේක් නාලාගිරි දමනය නිසා සුවාසු දහසක් සත්වයෝ නිවන් දක්නාහුයයි දැක ඒ රාත්‍රිය ඉකුත්ව අරුණු නැගී කල්හි සිරුරු පිළිදගුම්කොට ආයුෂ්මත් වූ අනද මභ තෙරුන් වහන්සේට නියෝග කොට රජගහ නුවර අටළොස් විහාරයෙහි වසන ඇම හික්ෂුන් රැස්කරවා හික්ෂු සංඝයා වහන්සේ පිරිවරා සර්වඥ රාජොක්තමයන් වහන්සේ එදවස් රජගහනුවරට වන්නේක. එකල ඇත් ගොවිවොත් අජාසත් රජ්ජුරුවන් හා දෙවදන් මහතෙරුන් වහන්සේ කී සැටියේ ඇතා රා පොවා කොල් ආදියෙන් ඇණ කුප්පා බුදුන් වඩනා

ඉදිරියට ඇරඹුණ.

එකල්හි ශුද්ධා සම්පන්න බෞද්ධයෝ අද දවස් බුද්ධභස්ති රාජයා හා තිරස්චිත හස්තිහුගේ යුද්ධයක් වන්නේල අනෝපම වූ බුද්ධානුභාවයෙන් කරන්නාවූ නාලාගිරි දමනය බලමිහයි සතුටුව මතුමහල් සද්ඵගෙපල ආදියට නැගී බෝ දෙන රැස්ව සිටියාහුය.

තුනුවත් කෙරෙහි අග්‍රඩවූ මිත්‍යාදෘෂ්ටි ඇති සත්වයෝ නාලාගිරි ඇත් වණ්ඩය පරුෂය බුද්ධාදී උත්තමයන්ගේ ගුණයක් නොදන්නේය. එහෙයින් ඒ ඇත් ශ්‍රමණ හවත් ගෞතමයන්ගේ රත්වත්වූ රූපය කඩා සුණු විසිණු කොට ජීවිත විනාශයට පමුණුවන්නේය. අදසතුරු පිටුදකුම්භයි සද්ඵ ආදියෙහි බොහෝදෙන රැස්ව සිටියාහුය. මේ නියායෙන් රැස්වූ බොහෝ සමාගමය ඇති කල්හි නාලාගිරි හස්ති අභිමුඛව වඩනාවූ සර්වඥයන් වහන්සේ දෑක කෝපයෙන් දිලිහි මනුෂ්‍යයන් හයගන්වමින් ගෙවල් විදාදමමින් ගැල් කඩා වඩා දමමින් සොඬ ඔසවා කන්තල හා වාලාදිය කෙලින් ඉදුවාගෙන ප්‍රලායකාල ප්‍රවෘත්ති ප්‍රවණ්ඩ මාරුතයෙන් මුලින් උපුටාගෙන යන ලද පර්වතයක් පරිද්දෙන් මිරිකාගෙන බුදුන්ගේ ඉදිරියට දිවමින් ආයේය. මෙලෙසින් එන්නාවූ ඔහු දෑක සැරියුත් මුගලන් ඉදිරියට දිවමින් ආයේය. මෙලෙසින් එන්නාවූ ඔහු දෑක සැරියුත් මුගලන් දෙදෙනාවහන්සේ ප්‍රධානවූ අසුමහසව්වත් වහන්සේ ස්වාමිනී මනුෂ්‍ය ඝාතක වණ්ඩපුරුෂවූ නාලාගිරි හස්තියා මේ විටීයට පැමිණියේය. එතෙම බුද්ධාදීන්ගේ ගුණයක් නොදන්නේය. එසේ හෙයින් භාග්‍යවත්වූ සර්වඥයන් වහන්ස සුගතවූ සර්වඥයන් වහන්ස ඉවත්ව වැඩ සිටිය මැනව අපි ඇම ඒ ඇත්හු දමනයෙහිලත්ට සමර්ථයම්භයි වෙන වෙනම බල කියා යාවිඤාකළසේක. එකල බුදුහු මහණෙහි තෙපි හයනොගනුව. කෙළදහසක් ඇතුන්ට බල ඇති මම එකී නාලාගිරියා පමණක් සරුකෙරෙමිදයි වදාරා ඉදිරිවඩනාසේක. එකල්හි සසර බොහෝ කලක් හිත විශ්වාසව කුශල්කොට වඩනා ලද මෙමුහි සිත් ඇති අනද මහතෙරුන් වහන්සේ ස්වාමිනී පියන්හට පැමිණිකාරියක් ප්‍රධාන පුත්‍රයාට භාර වන්නේය. එහෙයින් මම ඔහු දමනයෙහිලම් වැඩ සිටිය මැනවැයි ආරාධනා කළසේක. එකල්හි බුදුහු සාරිපුත්‍ර ස්ථවිරාදීවූ අසුමහසව්වත් වහන්සේට වෙන වෙනම ආමන්ත්‍රණය කොට එඹා මහණෙහි බුදුන් බල නම් අනෙකක එහෙයින් තොප ඇම සිටුවයි වෙන වෙනම කියා හැමදෙනා වහන්සේම නැවතු සේක. එකල්හි අනද මහ තෙරුන් වහන්සේ බුදුන් කෙරෙහි බලවත්වූ සෙනහයෙන් ඉවත සිටියනොහි මේ හස්තියා පළමුකොට මාමරාවයි බුදුන් පිණිස ජීවිත පරිත්‍යාගකොට ගොස් ඉදිරියෙහි සිටියේක. එකල බුදුහු ආනන්දයෙහි ඉවත්ව ඉදිරියෙහි නොසිටුවයි වදාළසේක. දෙවෙනිවත් අනද මහතෙරුන් වහන්සේ මේ ඇත් මිනීමරණ වණ්ඩපුරුෂය කෝපයෙන් දිලිහි ප්‍රලායනලවේගයෙන් එන්නේය. පළමුකොට මා මරා පසුව තුඹ වහන්සේ කරා එවයි කියා යාවිඤාකොට කියා ඉදිරියෙහි සිටියේක. තුන්වෙනිවත් පහවව ආනන්දයෙහි ඒ ඇතු දමනයෙහිලීම අපට භාරයයි වදාළදීත් සෙනගබන්ධනයෙන් බැදී ඉවත්ව යා නොහි සිටිනා හෙයින් බුදුන්ගේ සෘඛ්‍යානුභාවයෙන් අනද මහතෙරුන් වහන්සේ වැඩ සිටි භූමිය කුඹල් සකක් මෙන් කරකැවී පසුව ගොස් හික්ෂුන් වහන්සේ මධ්‍යයෙහි සිටුවාලූ කල්හි එකල්හි එක් සත්‍රියක් නාලාගිරියා දෑක මරණ හයින් හිතව දිවන්නී උකුලෙහි උන් දරුවන් ඇතුටත් සර්වඥයන් වහන්සේටත් අතුරේ දමාගියාය. ඒ ලුහුබැදගෙනගිය ඇත් දරුවන් දෑක කරකැවී ආයේය. එකල ඒ කුමරුවා ඇතු තමාලගට එන්නා දෑක මහ හඬින් අඩන්ට පටන්ගත්තේය.

එසද සර්වඥයන් වහන්සේ පඤ්ච මහා ගංගා ප්‍රවාහය එක් මුවදොරකින් සමුද්‍රයට වදනාකලක් පරිද්දෙන් සියලු සත්වයා කෙරෙහි පවත්නාවූ මෙමුහිය ස්වර සෝෂය පවත්වා එඹල නාලාගිරිය තා සොළොස් කලයක් රාපොවා මත් කරවන්නාවූ අනෙකක්හු පිණිස කළානොවෙයි මා පිණිස කළාහුය. එහෙයින් තෝ නිස්කාරණයේ ඇත මෑත දිවපැන කකුල්වලට ආයාසනොකොට මෙහි එවයි වදාළසේක. එකල නාලාගිරිතෙම සර්වඥයන්ගේ මධුරස්වර අසා දෑස දල්වා බුදුරජානන් වහන්සේ වංත්‍රිංශත්වය මහාපුරුෂ ලක්ෂණයෙන් හා අසු අනුවාජනඛ්‍යාමප්‍රහා කේතුමාලාලංකාරයෙන් සමලංකෘතවූ ශාන්ත දාන්ත රූපශ්‍රීවිභූතිය දෑක බුද්ධානුභාවයෙන් දිවෞෂධස්පර්ෂයෙන් සංහිදුවන ලද විෂ තේස්ස් ඇති නාගරාජයකු පරිද්දෙන් මද පරිශේෂව හයට පැමිණ කළසේ වැරුද්දයි කලකිරී සොඬ බිමඑලා කන්තල නොසොල්වමින් අවුත් සර්වඥයන් වහන්සේගේ ශ්‍රී පාද යුගලයෙහි වැතිරගියේය.

එකල්හි සර්වඥයන් වහන්සේ දක්ෂිණ ශ්‍රී හස්තය දික්කොට කුම්භස්ථලය පිරිමදිමින් නාලාගිරිය තෝතිරස්චිත හස්තිය ය මම බුද්ධාචාරණයෙමි එහෙයින් මෙතැන් පටන් තද පරුෂනොවව සත්වයන් කෙරෙහි මෙත්සිත් පතුරුව එඹල නාලාගිරිය බුද්ධාචාරණවූ සර්වඥයන්ට පීඩානොකර සර්වඥයන් විෂයෙහි අපරාධ කිරීම අපායදුක්ඛයට කාරණ වන්නේය. සර්වඥයන් කෙරෙහි අපරාධ කළාහට ඒකාන්තයෙන් සුගතිගමනෙක් නැත්තේය. තෝ මෙතැන් පටන් සුරාමදයෙන් මත්ව ප්‍රමාදවශයෙහි යෙදී ප්‍රාණඝාතාදී අකුසල් නොකර ප්‍රමාදවශයෙන් යුක්තවූ සත්වයෝ සම්පකාම ස්වර්ගීයටත් නොයන්නාහුය තොප වනාහි එලෙස මාගේ අවවාද අනුශාසනායෙහි පිහිටා පරහිංසා පරපීඩාදියක් නොකොට දිව්‍ය මනුෂ්‍ය සංඛ්‍යාත සප්තකාම ස්වර්ගයෙහි

ඉපද සැපවිද සංසාර සාගරයෙන් ගොඩ නැගෙවයි යනාදීන් ධර්මදේශනා කළයෙක.

එකල මධුර වූ ධර්මදේශනාව අසා නාලාගිරිහුගේ සකල ශරීරය පස්වනක් ශ්‍රීතින් පිනාගොස් ඉදින් ඒ ඇත් තිරිසන් ජාතියෙහි නොසිටි එකෙක් වී නම් සෝවාන් ඵලයට පැමිණෙන්නේය. මෙලෙසින් සර්වඥගන්ධහස්ති රාජයානන් වහන්සේ නාලාගිරි නම් තිරිසන් හස්තිහු රැස්වූ සියලුසත්වයන්ගේ සාධුකාර නාද ශබ්දසහයෙන් සියළු නුවර සතුටු කරවමින් දමනයෙහිලා පන්සිල්දී ධර්මදේශනාවසානයෙහි සුවාසුදහසක් සත්වයන් අමාමහ නිවන් දක්වා වදාළ සේක.

එතනට රැස්වූ එනුවර වාසී රජ යුවරජ ඇමති යෝද අන්‍යවූ බොහෝ සත්වයෝම කුට කටකාහාර කෙයුරවලයාදී අනෙකප්‍රකාර ආහරණාදියෙන් බුදුන්ට පූජාකළහ. ඒ ආහරණ රාසියෙන් ඒ ඇත් සැඟවී ගියේය. එතැන් පටන් ඒ ධනරාසියෙන් පරික්ෂිතවෙයිනි ඒ ඇත් ධනපාලය නමින් ප්‍රසිද්ධ විය.

ඒ ඇත් සදාචාර සුක්ෂිත ශ්‍රද්ධා බුද්ධිසම්පන්න උදියෙකු පරිද්දෙන් සර්වඥ රාජෝත්තමයානන් වහන්සේගේ ශ්‍රී පාද ධූලීන් ගුණාංගයෙන් හැරගෙන තමා හිස මුදුනෙහි තවරමින් වක්‍රවර්තී රජක් සමීපයට පැමිණ වණ්ඩාලයකු පරිද්දෙන් වාලධියෙන් කැසපටගන්වමින් සොඩි අකුලවාගෙන සර්වඥයන් දිසාවට අවනතව ඇකිලෙමින් පිටින් සෙමෙන් පසුබැස ගොසින් ඇස් අමුයෙහි සිට බුදුන්ට නමස්කාර කොට තමාගේ ඇත්හලට නැගීගියේය.

එතැන් පටන් ශාන්ත දාන්තව කිසිවක්හට කිසි පීඩාවක් නොකරන්නේය. සර්වඥරාජයානන් වහන්සේත් සිඟා වැඩි කාරිය සම්පාදනයකොට පූජා පිණිස දමන ලද ධනරාසිය ඔවුනොවුන්ටම වේවයි ඉටාගෙන අද මා විසින් බොහෝ ප්‍රාතිහාර්ය කරණ ලද එහෙයින් අද දවස් මේනුවර සිගිම් සුදුසු නොවන්නේයයි සිතා කුල්මත්ව සතුටින් රැස්වූ තිරිසන් මුහුණ දොම්නස් දැලිගාමින් මානමදනයකොට ශාරිපුත්‍ර මහාමොද්ගලයාන මහා කාශ්‍යපස්ථවිර ප්‍රමුඛ ප්‍රවර නෙකතික්ෂු සංඝයා පරිවෘතව සංග්‍රාමභූමියෙහි විජය ශ්‍රිකාන්තාව විසින් වලදනා ලදුව සෝභමානවූ රාජෝත්තමයක්හු පරිද්දෙන් අනොපමවූ බුද්ධ ශ්‍රී විලාශයෙන් විරාජ මානව සියළු සත්වයන්ගේ සිත් සතුටුකරමින් සවණක් සන බුදුරැස් විහිදුවමින් කුලගිරි පරම්පරායෙන් පරික්ෂිතව ගමන්ගත් මෙරු පර්වත විලාශයෙන් වෙළවනාරාමයට වැඩ වදාළසේක.

නුවර වැසි උපාසකයෝ බදා භෝජ්‍යාදී මධුර අන්තපාණ ඇරගෙන විහාරයට ගොස් බුදුපාමොක් මහා සංඝයාවහන්සේට මහදන් පැවැත්වූහ. එදවස් පසුබත්වෙලෙහි ධම්මසභා මණ්ඩපයට රැස්වූ ශාරිපුත්‍ර ස්ථවිර ප්‍රමුඛ ප්‍රවර හික්ෂු සංඝයාවහන්සේ ඇවැත්නි අද දවස් රාබී ත්‍රිමදගලිතව අට්ටාල වෙට්ට නම් පවුරු පදනම් වාසල් එලමින් සියලු සත්වයන් හයින් පලවමින් මුර්තිමත්වූ මාත්‍යහු පරිද්දෙන් බුදුන් කරා එන්නාවූ නාලාගිරිහු දක සර්වඥයන් විසින් ආනන්දයෙහි ඉවත්වයි තුන්යලක් වදාරණ ලදුවත් ඉවතනොවී ඉදිරියෙහි සිට බුදුන් උදෙසා ජීවිත පරිත්‍යාග කෙරෙමින් ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් විසින් ඉතා දුෂ්කර ක්‍රියාවක් කරන ලද යනාදීන් අනද මහතෙරුන් වහන්සේගේ ගුණ කථනය කෙරෙමින් වැඩ හුන්සේක.

එකල ගද කිලියෙහි සැතපුණාවූ සර්වඥයන් වහන්සේ ධම්මසභා මණ්ඩපයෙහි රැස්වූ හික්ෂුහු ආනන්ද ස්ථවිරයන්ගේ ගුණ කථනය කෙරෙහි මා විසින් එතනට යා යුතුයයි සිතා වදාරා රත්ගල් ගුහාවකින් නික්මුණු කේසර සිංහරාජයකු පරිද්දෙන් ගදකිලියෙන් නික්ම තුන්තරාගමනින් එක්තරා ගමනකින් ධම්මසභා මණ්ඩපයට වැඩ පනවන ලද බුද්ධාසන මස්තකයෙහි යුගදුරු මුදුනෙහි දිලියෙන්නාවූ හිරු මඬලක් පරිද්දෙන් සවණක් සන බුදුරැස් විහිදුවමින් වැඩ හිඳ මහණෙහි මා එන්නට පූර්වභාගයෙහි කිනම් කථාවකින් යුක්තව උනුදැයි විචාරා වදාරා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතින් කථාවකින් යුක්තව උනුමෝ නොවමිහ. ආනන්ද ස්ථවිරයන් විසින් බුදුන් උදෙසා කරණ ලද ජීවිත පරිත්‍යාග ප්‍රශංසා කරමින් උනුමහයි දැන්වූ සද මහණෙහි මේ ආනන්ද ස්ථවිරයෝ දැන් මතු මා නිසා ජීවිත පරිත්‍යාග කළාහු නොවෙති යටගිය දවස තිරිසන් යෝනියෙහි උපන්නාහුත් මා නිසා ජීවිත පරිත්‍යාග කළාහු නොවෙති යටගිය දවස තිරිසන් යෝනියෙහි උපන්නාහුත් මා නිසා ජීවිත පරිත්‍යාග කළෝවේදැයි වදාරා ඒ හික්ෂුන් වහන්සේ විසින් ආරාධිත වූ සර්වඥයන් වහන්සේ හිමගර්භයක් පලා වන්දනීම්භයක් මැත්කොට දක්වන්නාක්මෙන් ඉකුත්වත් දක්වා වදාළසේක.

යටගිය දවස මහිසනම් රට සකුල නම් නුවර සකුල නම් රජ්ජුරුකෙනෙක් දානාර්ථ ප්‍රිය වචන සමානාත්මතා යන සතර සංග්‍රහ වස්තුවෙන් ජනරඤ්ජනය කෙරෙමින් රාජ්ජය කරන්නාහුය. එසමයෙහි පුරන ලද බෝධි සම්භාර ඇති අප මහා බෝසතානෝ ධුතරාෂ්ටු හංස රාජාන්ව එකුලයෙහි උපන්නාහුය, එකල එනුවරට නුදුරුවූ එක් වැදි ගමෙකහි එක්තරා වැදිපුත්‍රයෙක් මල අටවා පසින් නුවරට ගෙනගොස් විකුණමින් ජීවකාව කරන්නේය. එනුවරට නුදුරු තෙතෙකහි වටින් දොළොස් යොත්තෙක් පමණ ඇති සිතලාමල ජලහරිත පස්පියුමෙන් සැදුනු හංස වක්‍රවාකසාර සකාරණ්ඩාවදීවූ නොයෙක් පක්ෂිය සමූහයාට වාසස්ථානවූ මානස නම් වූ විලෙක් ඇත්තේය. ඒ විල්හි ඒ වැදි පුත්‍රතම සාමාන්‍යයෙන් පසින්ට මල ඇටවිය. එකල ඒ

ධුතරාජ්‍ය නම් හංස රජ්ජුරුවෝ සුමුඛ නම් සෙනෙවිරත් රජුන් ප්‍රධානව සයානුදහසක් හංස ශ්‍රේණින් විසින් පිරිවරණලදුව චිත්‍රකට පර්වතයෙහි රන්ගල් ගුහාවෙක වසන්නාහුය, ඉක්බිති එක් දවසක් හංස සමූහයෙක් හංසයෝ කීපදෙනෙක් ගෝවරග්‍රහණය පිණිස ඒ ඒ තැන ඇවිදිනාහුය. බොහෝවු ගොදුරු ඇති ඒ මානස නම් විලට පැමිණ සිත්වූ පරිද්දෙන් ගොදුරු අනුභව කොට පිරුණාවූ චිත්‍රකට පර්වතයට ගොස් ධුතරාජ්‍යට හංස රජ්ජුරුවන් දෑක දෙවයන් වහන්ස මනුෂ්‍ය පථයෙහි අනෙක ප්‍රකාරවූ ගොදුරු ඇති මානස නම් විලෙක් ඇත්තේය. එහි ගොදුරු අනුභව කරන්ට යම්හයි කිහ.

එබස් අසා බෝධිසත්වයෝ එඹා හංසයෙහි මනුෂ්‍ය පථය නම් ඉතා භය සහිතය. සැකකටයුතුය. ඒ නොකමැත්තේයයි වලකාත් නැවත නැවත කියන ලදුව ඉදින් තොපහැමට අභිප්‍රාය වී නම් යම්හයි ගිවිස පිරිවර හා සමග ඒ විලට ආකාශයෙන් බස්නාහු පය මලෙහිම එලාගෙන බටුවාහුය එකල බෝධිසත්වයන්ගේ පය යපටකින් මෑසුකලක් පරිද්දෙන් ඇසිර ගියේය. ඉක්බිති මල කඩා ගනිමිසි සිතා ඇදි ඇදි සේ පලමුකොට කකුලේ සම් කැඩී ගියේය. දෙවෙනිව මස් ඇට කැඩී ඇටයෙහි ඇසිර සිට ලේ වැහෙන්නට පටන්ගෙන බලවත්වූ දුක්ඛවේදනා පැවැත්තේය. එකල බෝධිසත්වයෝ ඉදින් මම බැගැපත්ව ඇඬීම් නම් මාගේ බන්ධුහු භයපත්ව ගොදුරු නොකා දුකින් පැලියන්නාහු දුර්වලව සමුද්‍රයෙහි වැටී යන්නාහයි බන්ධුන් කෙරෙහි කරුණාවෙන් දුක්ඛයෙන් වේදනාව ඉවසා හංස සමූහයා කැමති පරිද්දෙන් කා බී කෙළින්ට පටන්ගත් කල්හි බෝධිසත්වයෝ බඩරාවයෙන් මහහඬින් හැඬූහ. ඒ අසා හංස සමූහයෝ මරණ භයින් තැතිගෙන තුන් මුලක්ව බෙදී චිත්‍රකට පර්වතයට යන්නා ගියාහුය.

මෙසේ ඒ හංසයන් නික්මුණුකල්හි සුමුඛ නම් හංස සේනාධිපති කීමෙක්දොහෝයි මේ භය හංස රජ්ජුරුවහන්සේට පැමිණියේවනැයි පරීක්ෂාකෙරෙමිහයි වේගයෙන් ගොස් පලමුවෙන් යන්නාවූ හංස සමූහයා අතුරෙහිද මධ්‍යයෙහි යන්නාවූ හංස සමූහයා මුළුලෙහිද ඇමට පස්සේ නික්මුණාවූ හංස සමූහයා මුළුලෙහින් බෝධිසත්වයන් නොදක ඒකාන්තයෙන් මේ භය හංස රජ්ජුරුවන්ට පැමිණිවනැයි ශෝකයෙන් පිඩිතව නැවත ආපස්සේ විලට එන්නාහු පය බැදී ගොස් ලෝභයෙන් වැකි ගියාහු සිරුරු ඇතිව දුක්ඛයෙන් පිඩිතව මඩිමත්තේ වැදහොත් මහා බෝධිසත්වයන් දුරදීම දෑක මහරජ භයනොගත මැනව මම මාගේ ජීවිතය දිපියා නමුත් නුඹ වහන්සේ මලින්ගලවාලමිසි අස්වසා කියමින් සම්පයට බැස මඩිමත්තේ වැඩ උත්භ. එකල සෙනවිරත් රජුගේ සිත් පරීක්ෂා කරන්නාවූ මහබෝධිසත්වයෝ සුමුඛ නම් සෙනෙවිරදිනි. මාගේ බන්ධුහු මේ අනුදහසක් පමණ හංසයෝ මා පාසබන්ධනයට අසුව මේසා දුකක් විදිමින් සිටියදී කින්ද කුමනදැයි යන බසක් විවරකුත් නොකියා අභිප්‍රායානුකූලවූ පරිද්දෙන් නික්මුණාහ. පාස වසගවූ මා කිසි උපායකින් ගලවාගන්නෝ නිසි වුව එසේහෙයින් කිසි සැපයක් නොකොට තොපින් තොරදා පලායවයි කිහ.

එකල්හි හංස සේනාධිපති දේවයන් වහන්ස නුඹ වහන්සේ හැර මෙතනින් මම ගියෙමි නමුත් නොගියෙමි නමුත් මියෙන්නෙමි වෙමි සුවපත්වූ නුඹ වහන්සේට සේවයකොට දුකට පැමිණ වෙලෙහි ඇරපියා ඒකාන්තයෙන් නොයමි. නුඹ වහන්සේ මරණපාසයෙන් බැඳුනුසේක. මම සෙනෙහපාසයෙන් බැදී ගියෙමි.

එහෙයින් මියතත් එක්වමය ගැළවියතත් නුඹ වහන්සේ හා එක්ව යෙමිසි ඉදින් ඇරපියා ගොස් මාගේ ජීවත්වීමට වඩා නුඹ වහන්සේ හා එක්ව යෙමිසි ඉදින් ඇරපියා ගොස් මාගේ ජීවත්වීමට වඩා නුඹ වහන්සේ හා එක්ව රදා මියයාම උතුම්වන්නේය. හංසරජ්ජුරුවන් වහන්ස මෙබඳුවූ දුකකට පැමිණ නුඹ වහන්සේ ඇරපියා යාම අප වැන්නවුන්ට තරම්නොවෙයි එහෙයින් නුඹ වහන්සේට යමක් පැමිණියේ වී නම් මමත් ඒ විදිනා කැමැත්තෙමි යනාදින් තමන්ගේ දෘඪචිත්‍රත්වය බෝධිසත්වයන්ට ප්‍රකාශකොට කිවුය.

එකල බෝධිසත්වයෝ එඹා සුමුඛයෙහි තොප එලෙස කියන්ට කාරණා කිමිද මලින් බැදී සතුරන් අතට පැමිණියාහට මුළුතැන්ගෙට පැමිණීම විනා අන්සරණෙක් කොයින්ද එබඳු මරණ දුක්ඛයෙන් සතුරන් අතින් ගැලවී සිටියාවූ විශිෂ්ටවූ නුවණ ඇති තොපට කුමකැයි රුස්තේද තවද සුමුඛයෙහි අප ගේ ඤාති වර්ගයාටද ඇසුරුකල අවශේෂ පක්ෂින්ටත් කවර වැඩෙක් කවර ප්‍රතිශ්ඨාවෙක් දක්නෙහිද තවද රන්වන්වූ උභයපක්ෂයක් ඇති සුමුඛයෙහි මලෙහි බැදී ජීවිතක්ෂයට පැමිණෙන්නට සිටි මා නිසා තොපගේ ජීවිතය පරිත්‍යාග කිරීම අඳුරුගෙයෙකි අන්ධයක්හු කළ දෙයක් මෙන් කවර අර්ථසිද්ධියක් දෑක මරණ කැමැත්තෙහිදැයි කිහ.

එකල හංස සේනාධිපති මහාබෝධිසත්වයන්ට පක්ෂරාජයාණන් වහන්ස සත්පුරුෂ ධර්මයෙහි ප්‍රයෝජන කුමක් නිසා නොසලකනසේක්ද පුදන ලද්දාවූ ගුණධර්මය සත්වයන්ට ලොකිකලෝකෝත්තරවූ අභිවෘද්ධිය දෙන්නේය. එහෙයින් මා විසින් පුදන ලද ගුණ ධර්මයෙන් මෙලෝ පරලෝ දෙකින් මටවන වැඩ හා නුඹ වහන්සේ කෙරෙහි සෙනහ පක්ෂපාතයක්ද දක්නෙමි ජීවිත විනාශයෙහි සැකයක් නැත්තෙමිසි කිහ.

ඒ අසා මහාබෝධිසත්වයෝ එඹා සුමුඛයෙහි යම් මිත්‍රයෙක් තමාගේ මිත්‍රයාට දුකක් පැමිණකල්හි එදුකෙහි අත්නොහැර එක්ව විඳුනේ වී නම් එසේ කිරීම ඒකාන්තයෙන් බුද්ධ බෝධිසත්වෘදී උත්තමයන්ගේ ස්වභාව

ගුණයෙක තොප විසින් උත්තමයන් ගුණධර්මයන් පුරුණලද මා කෙරේ සෙනහ ඇති නියාව විශේෂයෙන් දනිමිසි මෙමල එබූ වැදීමට කැමැත්තක් කෙරෙවයි තොප විසින් කී බස මා නිසා ජීවිතය දුන් නියාවම ඉතිකින් නික්මෙවයි. අනුදත් වේලෙහි පටන් තොරදානික්මෙව තවද මෙබඳු දුක්බයට පැමිණියෙහින් මාගේ බන්ධුවර්ගයෙහි ඇත්තන්ට යම් අඩුයෙක් පෙනුනේවිනම් ප්‍රඥා ගුණ ඇති තොප ගේ සමවාසයෙන් කිසි අඩුවෙක් උන්ට නොපෙනෙන්නේය. එහෙයින් මෙතනින් වහා නික්මවෙයි කී සද නුඹ වහන්සේ ඇර මම නොයමිසි යනාදීන් උත්තර ප්‍රකාශන වශයෙන් ඒ උත්තමයන් දෙදෙන කථා කෙරෙමින් සිටියදී මාත්තපුමාරයා පරිද්දෙන් වැදි පුත්‍රයා අවුත් ඒ හංසයන්ට පෙනුනේය. බොහෝ කාලයක් ඔවුනොවුන් කෙරෙහි හිත විශ්වාසිව ආ පක්ෂිරාජයෝ දෙදෙන මුගුරක් ඔසවාගෙන වාත වේගයෙන් දිවන්නාවූ සතුරා දෑක උන්තෙතින් නොඉගිලීම මුවෙන් නොබැන උන්හ. එකල්හි වැදි පුත්‍රයා මහත් වේගයෙන් පක්ෂිරාජයා කරා දුවන්නේ දුරදීම දෙන්නෙකු එක්තැන දෑක ඉගිල පලායෙද්දෝහෝයි යන සැකයෙන් සෙමෙන් සිට සමීපස්ථව මලෙහි බැදි උදකලාව තොපි නැගීයානොහි උන්නාවූ ඔහුකෙරෙහි සෙනෙහපාසයෙන් බැදි ඇරපියයානොදි බල බලා ඉදිනාවූද පක්ෂිරාජයන් දෑක සුමුබයන්ට ආමන්ත්‍රනයකොට මම වනාහි මලෙහි බැඳුනුහෙයින් නොගියේය සාක්ෂාත් තොපට සතුරු මා එන නියාව දෑක දෑක තොප නොගොස් ඉදිනට කාරණා කිමිද මේ තොපට සතුරු මා එනනියාව දෑක දෑක තොප නොගොස් ඉදිනට කාරණා කිමිද මේ තොපට කුමක්වේද සෙසු පක්ෂින් එක්ව පලායාදී උදකලාව තොපි උන්නේ කුමක් නිසාදැයි විචාලේය.

එබස් අසා සුමුබ සෙනාපතිහු එඹල ප්‍රාණසාතකොට ජීවත්වන්නාවූ වැදි පුත්‍රයානෙහි මුත් වහන්සේ මට රජසෙක ජීවිත සමානවූ මිත්‍රයෙක ඒ කාරණයෙන් මාගේ ජීවිතාන්තය දක්වාත් ඇරනොයෙමි කිවාහුය. එබස් අසා වැදි මුත් තොපට රජපුරුවනැටි කියව රජපුරුවෝ නම් කාරියකාරිය ඥානයෙන් යුක්තයහ. පරික්ෂාකාරියහ මෙලෙස නුවනැත්තාවූ තොපගේ මේ රජපුරුවෝ කවරකාරණයක් නිසා අටවන ලද්දාවූ මල නුදුටුවාහුද යසසින් නුවනින් වැඩිසිටියවුන් විසින් තමන්ට පැමිනෙන්නාවූ ආපදාව පරික්ෂා කටයුතු නොවේද එසේවූ තෙතෙත්තන් බැඳෙන්නට හේතු කවරේදැයි විචාලේය.

එකල වැදිපුත්‍රයාගේ බස් අසා සුමුබනම් හංසසේනාධිපතිද එඹා පුරුෂය සන්වයන්ට විනාශකාලය පැමිණ සිටිකල්හි තමන්ට උපද්‍රව පිණිස සරහා තබන ලද්දාවූ දුල් මල ආදින්නේ සමීපයට පැමිණ කල්හි නෙපෙනෙන්නේය. ඉදින් දුටත් කර්මප්‍රත්‍යය ඒකාන්තයෙන් පැමිණ සිටිකල්හි සොරමල කවුරුවත් බැඳියන්තේය යනාදීන් වැදිපුත්‍රයා හා සමීභාෂණය කිරීමෙන් ඔහුගේ ලය මොලොක් කොටගෙන මහාබෝධිසත්වයන්ගේ ජීවිතදානය ඉල්වන්නාවූ සබඳ තොප හා කරණලද සමීභාෂණය අප දෙදෙනාහට අභිවෘද්ධි කාරණා වේද චිත්‍රකුට පර්වතයට ගොස් අපගේ ඤාතිසමූහයා හා සමග සතුටුව වාසය කරණු පිණිස අප දෙදෙනාගේ ජීවිතදානය දිපියා එවදැයි විචාලාහ.

ඒ අසා වැදිපුත්‍රතෙම හංස සේනාධිපතින්ගේ මධුරවූ ධර්මශ්‍රවනයෙහි බැදි එඹාහංසයානෙහි තොපමා බැඳුයේත් නැත්තේය. තොපගේ වධයෙක් නො කැමැත්තෙමි වහා මෙතනින් පලාගොස් නිර්වායාධිව ජීවත්වයි කියේය. ඒ අසා සුමුබතෙම එඹා වැදිපුත්‍රයෙහි මේ හංස රජපුරුවන් වහන්සේ හැර ජීවත් වන්නාවූ ජීවිකා ඇසිල්ලකුත් නොකමැත්තෙමි ඉදින් එක් කෙනෙකුන්ගේ මස් පොහොනේ නම් මුත් වහන්සේ හැරපියා මාගේ මස් අනුභවකරව ඉදින් එලෙස කැමැත්තා නම් මුත් වහන්සේ උසමහතින් වයසින් වර්ණයෙන් සමානයමිහ තොපගේ ලාභයට අඩුවකුත් නැත්තේය. එසේ හෙයින් මා හැරගෙන හංසරජපුරුවන් හැරපියව ඉදින් උන් වහන්සේ මලින් මුදවා මාත් පලායෙහි යන්නක් නොසිතා පළමුකොට මා බැඳගෙන පසුව මුත් වහන්සේ හැරපියා එලෙස කළානම් තොපගේ ලාභයක් අඩුවෙක් නැත්තේය. මාගේ යාවිඤ්ඤාවත් සමාද්ධිවන්නේය. ධූතරාෂ්ට හංස රජපුරුවන් හා මිත්‍රසංසත්ව වාසයකරණ ලද්දේවෙයි යනාදීන් කරණ ලද ධර්මදේශනාව අසා ප්‍රසන්නව ගිතෙල බහාලන ලද සියක් වර පොලනලද කපුපුළුන් පෙදක් පරිද්දෙන් මොලොක්කරණ ලද සිත් ඇති මහබෝධිසත්වයන් හංස සේනාපතින්ට තුෂ්ටිදානයෙන් හරණාවූ වැදි පුත්‍රතෙම එඹා සුමුබසේනාධිපතින් තොප විසින් මට කන්තලවූ කියා හරණ ලද්දාවූ මේ හංස රජපුරුවන් දෑක ඤාති මිත්‍ර බන්ධු පුත්‍රදාරාදීන් වූ සියළු හංස සමූහයෝ සතුටුවෙත්වයි තවද සුමුබය මේ හංස රජපුරුවන්ට යමිසේ ඒකාත්මිකවූ මිත්‍රවිද මේ ලෝකයෙහි කිසි කෙනෙකුන්ටත් එබඳු මිත්‍ර කෙනෙක් නැත්තාහ. එහෙයින් තොපගේ මිත්‍ර ධර්ම පරිපාලනය හේතුකොට ගෙන සත්තුෂ්ටවූ මම තොපට සබඳවූ හංස රජපුරුවන් හරිමි කැඳවාගෙන වහා ගොස් ඤාති සමූහයාගේ කඳුලුමුසු මුත්‍රණ සතුටු කරවමින් පැලඹෙවයි යනාදීන් කියා පක්ෂිරාජයන්ගේ සිත් සනහවා සෙනෙහසින් මොලොක්වූ සිතින් බෝධිසත්වයන් කරා ගොස් බැඳුන් කපා වඩාගෙන සිඹ සනහා විලින් ගොඩනැගී මියර පිට සිනිඳු මොලොක් ඊතන මත්තෙහි ඉඳවා මල පුඩුව සෙමින් ගලවා වලදමා මහාබෝධිසත්වයන් කෙරෙහි බලවත් මෙන් සිත් පතුරුවා නෙලුම්පතකින් පැන් ගෙනුවුත් පය සෝධා නැවත නැවත පිරිමැද්දේය. එසඳ ඔහුගේ මෙමිත්‍රිබලයෙනුත් බෝධිසත්වයන්ගේ පාරමිතා භාගයෙනුත් පයවනයෙන් නහරින් නහරමාංසයෙන් මාංස හා සමින් සම හා ගැලපී පළමු පරිද්දෙන් ප්‍රකෘතිමත් වූයේ විය.

ඉක්බිති සුමුඛනම් හංසසේනාධිපති සුඛිතමුදිතව උන් බෝධිසත්වයන් දැක සංජානවු ප්‍රීතිප්‍රමෝදා ඇතිව වැදි පුත්‍රයා හට ස්තුති කරන්නාහු එඹා වැදි පුත්‍රයාණෙනි යම්සේ මම තොප විසින් මුදාරහරණ ලද හංස රජ්ජුරුවන් වහන්සේ දැක සතුටුවීමිද, එපරිද්දෙන් තෙපින් තොපගේ ඥාති වර්ගයා හා සමග සතුටුවෙයි යනාදින් කන්කළු මධුර වචනයෙන් සතුටු ව තෙපුල් බැණ හංස රජ්ජුරුවන්ට අභිමුඛව මහරජ්ජුරුවන් වහන්ස මේ පුරුෂයා විසින් අපට බොහෝ උපකාර කරණ ලද මෙවනාහි අපගේ යාච්ඤාව නොඅසා අප හැරගෙන ගොස් ක්‍රීඩාහංසයන් කොට යමෙකුට දිපුවේ විනම් බොහෝ සම්පත් ලැබෙන්නේය නොහොත් මරාපියා මස් විකුටත් බොහෝ සම්පත් ලැබෙන්නේය. තමාගේ ලාභය නොසලකා අපි කීවාම කළේය. මොහු මෙරට රජ්ජුරුවන් කරා කැඳවා ගෙන ගොස් සුවපත් කරමිහයි දෙදෙන කථාකොට වැදි පුත්‍රයා හට ආමන්ත්‍රණය කොට සබඳ තා මළ ඇටවුයේ කුමක් නිසාදැයි විචාරා ධන සම්පාදනය කොට මා රැකෙන පිණිසයයි කීසඳ එසේවිනම් අප ඇරගෙන ගොස් දේවයන් වහන්ස මු ධූතරාණ්ටු නම් හංස රජ්ජුරුවෝය මු උන් සුමුඛ නම් සේනාපතියයයි රජ්ජුරුවන්ට දන්වලව අප හැම දැක සතුටු වු රජ්ජුරුවෝ තොපට බොහෝ සම්පත් දෙතියි වැදි පුත්‍රයා හට නියෝග කළහ.

ඒ අසා වැදිපුත්‍ර ස්වාමීනි රජ්ජුරුවන් දැකීම් නොකමැත්තේය. රජ්ජුරුවෝ නම් වඤ්චලවු සින් ඇත්තෝය. වචනායුධයහ. නුඹ වහන්සේලා ක්‍රීඩා හංසයන් කොට රැඳුනා නමුත් මරාමස් අනුභව කළාහු නමුත් ඊට වඩා අලාභයක් නැත්තේය. එහෙයින් මම ධන නොකැමැත්තේය. නුඹ වහන්සේලා සැපසේ වැඩිපුටමැනවයි කීය. ඒ අසා සුමුඛයෝ සබඳ හයනොගනුව රූක්ෂවු කුරුවු ක්‍රියා ඇති ලෙයින් තෙත්වු අත් ඇති තොප පවා මධුරවු මාගේ ධර්මකථනයෙන් මොලොක්කොට පා පිට එලා වසඟ කෙළෙම් රජ දරුවෝ නම් මහපින් මහානුවනැත්තාහ. සුභාෂිත දුර්භාෂිත වචනයෙන් දන්නාහුය. තෙපි අනිකක් නොසිතා වහා අප ගෙනගොස් රජ්ජුරුවන්ට දක්වලවයි නියෝග කළහ.

එසඳ වැදිපුත්‍ර එසේවිනම් යහපතක් නපුරක් විනමුත් මට නොකීපුන මැනවැයි හංස රජ්ජුරුවන් හා සුමුඛයන් කඳක හිඳුවාගෙන ගොස් රජ්ජුරුවන් දක්වා දේවයන් වහන්ස මු සයානුදහසක් හංසසේනාව පිරිවරකොට ඇති ධූතරාටු නම් හංස රජ්ජුරුවෝය මු උන්ගේ සුමුඛ නම් සෙනෙවිරද්දය. නුඹ වහන්සේ වැඳ දක්වනු පිණිස බදාගෙන ආමීයි රජ්ජුරුවන්ට දැක්විය ඒ අසා රජ්ජුරුවෝ අතිශයින් ආශාවය්‍යයට පැමිණ එඹල වැදි පුත්‍රය මහත්වු චෛශ්වර්යයෙහි පිහිටි මේ හංස රජ්ජුරුවන් හා සෙනෙවිරදුන් තොප අපට කවර උපදෙසෙකින් පැමිණියාහුදැයි විචාළාහ.

ඉක්බිති වැදිපුත්‍ර ජනප්‍රධාන වු රජ්ජුරුවන් වහන්ස යම් තෙතෙක්හි මුළු මුළුව බැස ගොදුරු අනුභව කෙරෙද්ද ඒ ඒ ස්ථානවල්හි නියම දැන මල අටවා පක්ෂින් මරා විකොට ජීවත්වන්නාවු මම මානසය නම් විලට බොහෝ හංසයන් ගොදුරු පිණිස බසිනා නියාව දැක මල ඇටවිම් ඒ මලෙහි මේ හංස රජ්ජුරුවෝ බැඳුනාහ. එකල අවශේෂවු හංසයෝ තමන්ගේ වාසස්ථානයටම ගියාහුය. මේ සුමුඛ නම් සේනාධිපති කුමු මලෙහි නොබැඳි මේ හංස රජ්ජුරුවන් කෙරෙහි සෙනෙහසාසයෙන් බැඳි යානොහි උන්නාහු මා දැක නොඉගිලී තමන්ගේ ස්වාමිපුත්‍රයානන් නිසා ජීවිත පරිත්‍යාග කොට කිරිසන්ව ඉපිදත් සමහර මනුෂ්‍යයන් විසිනුත් කොටගත නොහැක්කාවු දුෂ්කර ක්‍රියාව ප්‍රකාශ කෙරෙමින් මා හා සමග කථාකොට මලෙහි බැඳි උන් හංස රජ්ජුරුවන්ගේ ජීවිතදානය ඉල්ලුවහ.

එකල මොහුගේ සුභාෂිත වචනයන් අසා සතුටු ව හංස රජ්ජුරුවන් මලින් මුදා හංස රජ්ජුරුවන්ට කැමති පරිද්දෙන් නැගී යනලෙස අවසර දිනිම් එසඳ මා කෙරෙහි සතුටු ව මේ සුමුඛනම් සෙනෙවිරත්තෙම තොපගත් ආයාසය ව්‍යර්ථ නොවන ලෙස අප ඇරගෙන රජ්ජුරුවන් වහන්සේ කරා ගොස් දක්වලව බොහෝ ලාභ ලබන්නෙහියයි යනාදින් මුන්ගේ කීමෙන් ගෙනාම් මේ උත්තම ගුණ ඇති පක්ෂි උවමනා කෙනෙක ඇතිවක් පටන් සත්ව ඝාතනය කොට ජීවත්වන්නාවු මාගේ ළයපවා තමන් මධුර කථාවෙන් මොලොක් කොට ගත් කෙනෙක. මෙබඳු ආශ්චර්යමත්කර පඬුරක් මා ඇතුළුවත් සියළු වැද්දන්ගෙන් පෙර ගෙනා කෙනෙක් වේවයි ඉදිරියෙන් ගෙනෙන කෙනෙක් වේවයි නැත්තාහ. එහෙයින් මේ අත්භූතවු හංසයන් දැක වදාළමැනවැයි වැදි පුත්‍ර රජ්ජුරුවන්ට දන්විය. එකල රජ්ජුරුවෝ මහබෝධිසත්වයන්ට මාහැඟි වු සිංහාසනයක්ද සුමුඛයන්ට රත්බඳවෙළුවක් පනවා මොවුන් එහි ඉඳවා රන් තැටියෙන් මී හා විලද හා සකිරා මුසු පැන් අනුභව කරවා සන්තර්පනය කරවා නමස්කාර කොට ධර්මදේශනාවට මහාබෝධිසත්වයන්ට ආරාධනා කොට මීටි අස්තක උන්නාහුය.

එකල හංස රජ්ජුරුවෝ මධුරවු මනුෂ්‍යභාෂාවෙන් මහරජ පින්වත්වු තොපට කිසි දුකෙක් නැද්ද ව්‍යාධි බාහුල්ලයෙක් නැද්ද තොපගේ මේ රාජ්ජය අන්තපාණ වස්තූහරණ ධනධාන්‍යාදින් සමෘද්ධද තොපගේ රාජ්ජය සැපසේ රක්තෙහිද තොපගේ අමාත්‍ය සේවකාදින් අතුරෙන් කිසි අමනාපයක් කරණ කෙනෙක් නැද්ද යුද්ධ ආදීවු කිසිකාරියක් පැමිණ කල්හි තමන් ගේ ජීවිතයට නොසිතාත් තොපට වැඩෙහි ඇසිරෙද්ද

තවද මහරජ අගමෙහෙසුන් බිසවු තොප හා සමාන ජාතිගොත්‍ර ඇතියෝද කීකරුව කන්කළු බස් කියද්ද දුන් පුතුන් දරුවන් ආදීහු ශ්‍රද්ධා ඇත්තාහුද තොපගේ අභිප්‍රාය නොමරිකා වෙසෙද්ද යනාදින් සාමිචි කථාකිරීමෙන් සුවදුක් විවාලාහ.

එකල රජ්ජුරුවෝ එසේය හංසරාජයන් වහන්ස මාගේ කයට කිසි දුකෙක් නැත්තේය. ධනධාන්‍යාදීන් සමාද්ධවූ රට දැනමෙන් සෙමෙන් අනුශාසනා කෙරෙමින් අමාත්‍යාදීහුත් කිසි අමනාපයක් නැතිව මා පැමිණි කාරිය ඇර නොපියා සිද්ධකෙරෙති අගමෙහෙසුන් බිසවුන් රූප යෞවනාදීන් මා හා නොවෙනස්ව අභිප්‍රාය සැටියේම වාසය කෙරෙති යනාදී තමන්ගේ එසු කීහ.

ඉක්බිති බෝධිසත්වයන්ගේ සුවදුක් විචාරන්නාවූ රජ්ජුරුවෝ මහජවවේග සම්පන්නවූ බොහෝ හංසයන් විසින් පිරිවරණ ලද්දා වූ ධූතරාජ්‍යට හංස කලයෙහි උපන්නාවූ නුඹ වහන්සේ මේ සතුරා අතට කවරහෙයකින් පැමිණියේකද මේ තෙම මලෙහි බැඳුනු අවස්ථාවෙහි ඔබට දණ්ඩකින් ලියකින් ගසා ආයාසයක් නොකෙළේද මෙවැදි කොල්ලෝ නම් සතුන් අසුවූ අවස්ථාවෙහි පළමුකොට ගැසීම ස්වභාවධර්මකොට ඇත්තාහුය. මොහුගෙන් ආයාසයෙක් නුච්ඡේද්‍යී විවාලාහුය.

එසඳ බෝධිසත්වයෝ මහරජ්ජුරුවෙහි මෙවැනි වූ ආපදාවක් පැමිණ තෙතදීන් මෙතෙම විරුද්ධ නොපැවැත්තේය. මේ වැදි පුත්‍රයා දැක මධුර වූ කථා ප්‍රවාහි ඇති ස්ථානොචිත ප්‍රඥාවෙන් යුක්ත වූ මේ සුමුඛයෝ මොහු හා කථා කළහ. ඔහුගේ මධුර වූ කථා ශ්‍රවණය කොට ප්‍රසන්නවූ මේ වැදි පුත්‍රතෙම මා මලින් මුදා සැපසේ නැගීගිය මැනවැයි නියෝග කළේය. මෙතනට ඊමත් මෝහට අභිවෘද්ධි පිණිස අපගේ මේ සුමුඛයන්ම සිතන ලද්දේයයි යනාදින් මධුර වචනයෙන් කථාකලාහුය. ඒ අසා රජ්ජුරුවන් වහන්ස පක්ෂිනට ශ්‍රේෂ්ඨ වූ නුඹ වහන්සේ ඊම මනාගමණෙක් වේවයි නුඹ වහන්සේගේ දැක්මෙන්ම සතුටුවීමයි මේ වැදිත් බොහෝ සම්පත් ලැබෙන්නේහයි කියා අමාත්‍යයෙකු ගේ මුහුණ බැලූහ. ඔහු විසින් කුමක් කෙරෙමිද දේවයන් වහන්සැයි විවාල සඳ මේ වැද්දාවූ දැලියුළු අන්දන් තබා ඉස්සෝධා නහවා සුවද විලවුන් ගන්වා වස්ත්‍රාභරණාදීන් සරභාවා වහා ගෙනවයි කීහ.

ඒ නියෝග ලද අමාත්‍යයා විසින් සරභා ගෙනාසඳ ඕනට අවුරුද්දකට ලක්ෂයක් නියමිත ගම්වරයක් හා උභය පාර්ශවයෙහි මහා විටියකින් සැරහුණාවූ ගෙයක් හා රථයානාවක් හා බොහෝ රත්රන්දී පිණවා ඉක්බිති රජ්ජුරුවෝ හංස රාජයානන් වහන්ස අභිප්‍රාය සැටියේම වැද්දවූට සම්පත්තීන් පුරාලමියි කීහ.

ඉක්බිති මහාබෝධිසත්වයෝ රජ්ජුරුවන්ට සතුටුව බණ කියා දඟරාජ ධර්මයෙන් අනුශාසනා කළහ.

එකල බණ අසා සතුටුව රජ්ජුරුවෝ මහබෝධිසත්වයන්ට බණට පූජා කෙරෙමින් සේසත් නංවා රාජ්ජ්‍යය පාවාදෙන්නාහු මේ රාජ්ජයෙහි මා අයිතිවූ යම් වස්තුවෙක් ඇද්ද ඒ සියල්ල නුඹ වහන්සේට ධර්ම පූජාකොට දිනිමියි මේ සියළු රාජ්‍ය සම්පත් කැමති කැමති කෙනෙකුන්ට දන් දෙතත් දුන මැනව රාජ්‍යයකරතත් අනුශාසනා කළ මැනව මම ආයුධගෙන නුඹ වහන්සේට සේවාකම් කොට සිටිමියි කීහ.

එකල මහාබෝධිසත්වයෝ මෙතැන් පටන් මා සන්තක රාජ්‍යය නොබඳු බඳු ගැනීමෙන් ජන පීඩා නොකොට දැනමෙන් රාජ්‍යය කළ මැනවැයි රජ්ජුරුවන්ට පාවා දුන්හ. ඉක්බිති රජ්ජුරුවෝ මා විසින් හංස රජ්ජුරුවන්ගේ බණ කථා අසන ලද වැද්දහු විසින් සුමුඛනම් හංස සේනාධිපතිහු මිහිරි බණ කථා දන්නාහයි විශේෂකොට ප්‍රශංසාකරණ ලද හෙයින් උන්ගෙනුන් බණ කථා අසනු කැමැත්තෙමියි කීහ.

එසඳ සුමුඛ නම් හංස සේනාධිපති මහරජ නුඹ වහන්සේ සියළු මනුෂ්‍යයන්ට නායකසේක. මුත් වහන්සේ සියළු හංසයන්ට නායකසේක. මුත් වහන්සේ සියළු හංසයන්ට නායකසේක. එසේවූ උත්තමයන් කථාකරන්නාවූ ස්ථානයට පැමිණියාවූ මම පෙරලා බන්ධනයට අසුඋනාහ. රජක්හු පරිද්දෙන් සෙල්විගත නොහෙමි. තවද මට ස්වාමිව සිටියවුන් හා කථාකරණ තැන්හි දාසව සිටියවුන් විසින් අතුරෙහි කථා කිරීම ස්වාමි පක්ෂපාත අපවැන්නවුන්ට ආචාරනොවන්නේය. එසේහෙයින් තුෂ්ණිමිභූතව උනිමියි කීහ.

එබස් අසා සතුටුවූ රජ්ජුරුවෝ නුඹ වහන්සේ විශිෂ්ටවූ නුවනැතිසේකැයි යනාදින් ප්‍රසිද්ධවූ මේ කිරිති සෝෂාව ඒ ස්ථානයෙහිම ප්‍රසිද්ධ විය. එසේ හෙයින් මේ මිත්‍රදෝහිවූ අව්‍යස්ථිත සිත් ඇති කෙණෙකුන්ගේ ගුණය මෙසේ නොවන්නේය. එසේහෙයින් මෙසේවූ ස්වාභාවික උත්තම ගුණ ඇති කෙනෙකුන් මම නුදුටිමියි එසේහෙයින් නුඹ වහන්සේගේ මිහිරි කථාවෙහිද සතුටුවූ මට පැමිණ සනොතාෂය බොහෝ කලක් පවත්නා නියායෙන් දෙදෙනාම ඇම වෙලෙහිම දක්නා කැමැත්තෙමි කීහ.

එබස් අසා රජ්ජුරුවන් කෙරෙහි පැහැද ප්‍රශංසා කරන්නාවූ හංසරජ්ජුරුවන් වහන්සේ මහරජ මිත්‍රයන් විසින් තමන්ගේ මිත්‍රයන්ට යම් උපකාරයක් කළ යුතු වීනම්. ඒ සියළු උපකාරය තොප විසින් කරණ ලද්දේය. අපිත්

සැක නැතිවම සියළු උපකාරය ලදුවෝ වූහ. එසේ හෙයින් අප ඔවුනොවුන් කෙරෙහි ඇති හක්කි ප්‍රේමය එකතැන උනත් වෙන්ව ගියත් අඩුවක් නොවන්නේය. තවද අප දෙදෙනාගේ වියෝගයෙන් අපගේ බන්ධුවු හංස සමූහයාට බොහෝ දුක් පැමිණියේය. මහරජ ගෝකයෙන් පීඩිත වූ බන්ධුන්ගේ ගෝකදුරු කෙරෙහි අප නික්මවා පියන්නා කැමැත්තමිහයි පින් වත්වූ මහරජ්ජුරුවන් දකිමෙන් බලවත්වූ සනොකාමයට පැමිණියෙමිසිය යම් බන්ධු සංග්‍රහයෙක් ඇත්නම් ඒ ඥාති සමාගමයන් මට බලවත්වූ වැඩිය. එසේහෙයින් මහරජ අප නික්මවා පියවයි කිහ.

එලෙස බෝධිසත්වයන් කී කල්හි රජ්ජුරුවෝත් යහපත නික්මුණ මැනවැයි අවසර දුන්හ. එකල්හි මහා බෝධිසත්වයෝ රජ්ජුරුවන්ට ප්‍රාණසාතාදීවූ පඤ්ච දුස්සීල කර්ම දුගතියට පමුණුවන්නේය යනාදින් එහි ආදිනව හා ප්‍රාණසාතාදීන් වැලැකීමාදීවූ පඤ්චලයාගේ ඉෂ්ටඵලය ප්‍රකාශකොට කියා මහරජ සිල්ලක්ෂා කරව දැනුමෙන් රාජ්‍යයකොට සතර සංග්‍රහ වස්තුවෙන් ජනරඤ්ජය කරවයි අවවාද කොට ඉක්බිති දෙවැනි දවස් අරුණ නැගෙන වෙලෙහි මී හා විලද සකිරා පැන් අනුභව කොට රජ්ජුරුවන් හා බිසවුන් විසින් රන් තල් වැඩ දෙකක් හිඳුවාගෙන සුවදින් මලින් පුජා කොට නික්මෙන්නේ යහපතැයි අවසර දුන් කල්හි රජ්ජුරුවන් පැදකුණු කොට සීමැදුරු කවුළුවෙන් පිටත්ව මහත්ගමන් වේග ඇතිහෙයින් වික්‍රකුට පර්වතයට ගොසින් බන්ධුන් දුටහ. එකල්හි නිදුක් නිරෝගිව සැපසේ අවුත් පැමිණ හංස රජ්ජුරුවන් හා සුමුඛයන් දැක ප්‍රීතියෙන් පිණාගියාහු ලබන ලද පිහිට ඇති හංස සමූහයෝ සනොකාමයාගේ මත්ව කොකාධවනි පවත්වා ඉක්බිති හංසයෝ ස්වාමිනි සතුරන් අතින් කෙසේ ගැලවී ගිය සේකදැයි විචාළේය.

ඒ අසා මහබෝධිසත්වයෝ සුමුඛයන් නිසා ගැලවී ගියෙමි යනාදින් බැඳුණු වෙලෙහි පටන් රජ්ජුරුවන්ගෙන් අවසර ගෙනඑන වෙලාව පටන් මේ දෙඅතුරෙහි පැවති යම් කාර්යෙක් ඇත්නම් සියල්ලම වෙන වෙනම කිහ. ඒ අසා සතුටුවූ හංස සමූහයා සුමුඛනම් සෙනාපතිහුද අපගේ රජ්ජුරුවන් වහන්සේද වැදි පුත්‍රයාදැයි යන මේ හැමදෙනාම සුවපත්ව නිදුක් නිරෝගිව බොහෝ කාලයක් පවතිත්වයි ස්තුති කළාහයි යනාදින් බුදුරජානන් වහන්සේ මේ ජාතක ධර්මදේශනාව ගෙනහැර දක්වා මහණෙනි මේ ලෝකයෙහි යම් කෙනෙක් මිත්‍ර ධර්මය අඛණ්ඩකොට රකිත්ද ඔවුන්ට සියළු අභිමතාර්ථය මේ හංස රජ්ජුරුවන්ගේ අභිමතාර්ථය සිද්ධවුවාක්මෙන් සමෘද්ධ වන්නේයයි යනාදින් අනදමහාතෙරුන් වහන්සේගේ ජීවිත පරිත්‍යාගය නිසා කථා ඉපදවූ හික්ෂුන් වහන්සේ ඇතුළුව සිව්වනක් පර්ෂද්ධ මේ වුල්ලහංස ජාතක ධර්මදේශනාව වදාරා මහණෙනි ආනන්දයෝ පෙරත් මා නිසා ජීවිත පරිත්‍යාග කළෝවේදැයි වදාරා පූර්වාපර සන්ධි ගලපා මේ වුල්ලහංස ජාතකය නිමවා වදාළසේක.

එසමයෙහි වැදි පුත්‍රයා නම් ජන්න ස්ථවිරයෝය. එකල රජ්ජුරුවෝ නම් ශාරීපුත්ත ස්ථවිරයෝය. තිරිසන්ව සිට ජීවිත පරිත්‍යාග කළ සුමුඛ නම් හංසයානෝ නම් මේ ආනන්දස්ථවිරයෝය. එසමයෙහි අනුදහසක් හංසයෝ නම් දූන් මේ බුදුපිරිසය. මරන්ට බදාගත් වැද්දාවූ ඇතුළුවූ සියළු සත්වයාහට මෙලෝ පරලෝ දෙකින් වැඩකළ හංස රජ්ජුරුවෝ නම් තිලෝගුරු සමයක් සම්බුදු රජවූ මම්ම වේදැයි තමන් වහන්සේ දක්වා වදාළ සේකි.